

LAIKINŲJŲ APSAUGOS PRIEMONIŲ TAIKYMO INTELEKTINĖS NUOSAVYBĖS
APSAUGOS BYLOSE YPATUMAI

Vaidas Pajeda *

*Lietuvos apeliacinis teismas
Gedimino pr. 40/1, LT-01503 Vilnius
Telefonas 266 3685
Elektroninis paštas apeliacinis@vtr.lt*

Pateiktas 2007 m. lapkričio 7 d., parengtas spausdinti 2007 m. lapkričio 29 d.

Santrauka. Straipsnyje analizuojami laikinųjų apsaugos priemonių taikymo remiantis bendraisiais Civilinio proceso kodekse įtvirtintais pagrindais ir laikinųjų apsaugos priemonių taikymo ypatumų pagal intelektinės nuosavybės apsaugos įstatymus, priimtus įgyvendinant 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2004/48/EB dėl intelektinės nuosavybės teisių gynimo skirtumai.

Straipsnis susideda iš dviejų dalių. Pirmojoje dalyje analizuojamas laikinųjų apsaugos priemonių instituto teisinis reglamentavimas pagal Civilinio proceso kodeksą. Apžvelgiama Lietuvos apeliacinio teismo, kaip teismų praktiką taikant laikinąsias apsaugos priemones formuojančio teismo veikla, aptariamos aplinkybės nustatinėjamos taikant laikinąsias apsaugos priemones.

Antrojoje straipsnio dalyje analizuojami intelektinės nuosavybės apsaugos įstatymų pakeitimai, padaryti įgyvendinant minėtą Direktyvą, apibrėžiami jų taikymo pagrindai, tikslai ir aplinkybės, kurias būtina nustatyti taikant laikinąsias apsaugos priemones intelektinės nuosavybės apsaugos bylose. Apžvelgiama teismų praktika, analizuojamos teismų praktikos klaidos.

Pagrindinės sąvokos: laikinosios apsaugos priemonės, intelektinės nuosavybės apsaugos priemonės, intelektinės nuosavybės teisių gynimo būdai.

IŽANGA

Kiekvienas asmuo, manantis, jog jo subjektinės teisės ar teisėti interesai yra pažeisti, turi teisę kreiptis į teismą teisminės gynybos. Teisminis nagrinėjimas paprastai užtrunka ne vienerius metus, todėl per teismo nagrinėjimo laiką atsakovas gali atlikti veiksmus, dėl kurių teismo sprendimo įvykdymas gali pasunkėti arba pasidaryti negalimas. Asmens teisių ir teisėtų interesų apsaugos veiksmingumą gerokai padidina nedelsiant taikomos specialiosios priemonės – laikinosios apsaugos priemonės. Laikinųjų apsaugos priemonių taikymas bendraisiais pagrindais, nustatytais Civilinio proceso kodekse (toliau CPK), iš esmės jau yra susiformavęs Lietuvos Respublikos teismų praktikoje. Šiame straipsnyje nesiekama nustatyti visas teismų praktikoje nustatinėjamas aplinkybes, bet išskiriamos svarbiausios laikinųjų apsaugos priemonių taikymo sąlygos.

Lietuvos Respublikai esant visateisei Europos Sąjungos (toliau ES) nare, jai taikomi ir ES teisės aktai, todėl pradėjo galioti 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/48/EB dėl intelektinės nuosavybės teisių gynimo. Ja remiantis turėjo būti pakeisti intelektinės nuosavybės apsaugos įstatymai. Įvesti nauji pakeitimai iš esmės skiriasi nuo laikinųjų apsaugos priemonių, numatytų CPK [1]. Išanalizavus teismų praktiką taikant laikinąsias apsaugos priemones intelektinės nuosavybės apsaugos bylose matyti, kad teismai inertiškai laikosi ankstesnės teismų praktikos neatsižvelgdami į pasikeitusį teisinį reguliavimą, todėl šie klausimai yra itin aktualūs.

Laikinųjų apsaugos priemonių taikymo bendraisiais pagrindais teorija ir teismų praktika apžvelgta A. Driuko ir V. Valančiaus vadovėlyje [2], keliuose moksliniuose straipsniuose [3], tačiau Lietuvos teisinėje literatūroje naujasis teisinis reglamentavimas intelektinės nuosavybės apsaugos srityje, jo skirtumai nuo bendrųjų laikinųjų apsaugos priemonių taikymo pagrindų nebuvo

* Lietuvos apeliacinio teismo teisėjo padėjėjas.

analizuotas ir nebuvo apžvelgiama teismų praktika įsigaliojus naujam teisiniam reguliavimui.

Tyrimų tikslas – Lietuvos apeliacinio teismo praktikos apžvalga ir jos atitiktis intelektualinės nuosavybės apsaugos įstatymų nustatytam teisiniam reglamentavimui analizė.

Tyrimo objektas – laikinųjų apsaugos priemonių teisinis reglamentavimas pagal CPK ir intelektualinės nuosavybės apsaugos įstatymus. Laikinių apsaugos priemonių reglamentavimas įgyvendinus minėtą Direktyvą intelektualinės nuosavybės apsaugos įstatymuose. Teisminė praktika taikant laikinąsias apsaugos priemones remiantis CPK ir pagal intelektualinės nuosavybės apsaugos įstatymus.

Tyrimas atliktas taikant loginį-analitinį, sisteminę analizę, teologinį, lyginamąjį ir kitus tyrimo metodus.

1. LAIKINŲJŲ APSAUGOS PRIEMONIŲ TAIKYMAS PAGAL CPK NUOSTATAS

Pagal CPK 144 straipsnio 1 dalį teismas dalyvaujančių byloje ar kitų suinteresuotų asmenų prašymu gali imtis laikinųjų apsaugos priemonių, jeigu jų nesiėmus teismo sprendimo įvykdymas gali pasunkėti arba pasidaryti nebeįmanomas. Įstatymas nenustato konkrečių laikinųjų apsaugos priemonių skyrimo sąlygų. Kaip teisingai nurodo A. Driukas, laikinųjų apsaugos priemonių skyrimas susietas su vertinamosiomis sąlygomis bei hipotetinių prielaidų konstravimu (sprendžiant, ar konkrečiu atveju egzistuoja *tikimybė*, kad nesiėmus laikinųjų apsaugos priemonių teismo sprendimo įvykdymas gali pasunkėti arba pasidaryti negalimas). Vertinamųjų sąlygų ir hipotetinių prielaidų turinys atskleidžiamas teismų praktikoje [2, p. 508]. Lietuvos Respublikos teisinis reglamentavimas ir teismų praktika iš esmės atitinka Europos Bendrijų Teisingumo Teismo formuojamą praktiką: „Kaip laikinosios, įskaitant ir užtikrinimo, priemonės suprantamos tokios priemonės, skirtos išsaugoti faktinę ir teisinę situaciją turint tikslą užtikrinti reikalavimus, kuriuos patenkinti bus prašoma kompetentingo teismo“ [4].

Remiantis CPK 151 straipsnio 5 dalimi apeliacinės instancijos teismo nutartys dėl laikinųjų apsaugos priemonių neskundžiamos, todėl apeliacinės instancijos teismas yra paskutinė instancija net ir tais atvejais, kai jis pats taiko laikinąsias apsaugos priemones nagrinėdamas bylą apeliacine tvarka. Dėl to Lietuvos apeliacinio teismo (toliau tekste – LApT), kaip visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje veikiančio aukščiausios grandies apeliacinės instancijos teismo, praktika taikant laikinąsias apsaugos priemones turi ypatingą reikšmę. Ji ir apžvelgtina straipsnyje.

LApT savo praktikoje yra nurodęs: „(...) laikinųjų apsaugos priemonių taikymo tikslas yra būsimo teismo sprendimo įvykdymo užtikrinimas (CPK 144 str. 1 d.). Iš šios įstatymo nuostatos darytina išvada, kad konkreti laikinosios apsaugos priemonė gali būti pritaikyta tik tada, jei ji gali padėti užtikrinti būsimo teismo sprendimo įvykdymą. *Laikinoji apsaugos priemonė, neatitinkanti ieškovo pareikšto reikalavimo esmės ir nesusijusi*

su būsimo teismo sprendimo įvykdymo konkrečioje byloje apsauga, negali būti taikoma. Tokią išvadą taip pat patvirtina ir CPK 145 straipsnio 2 dalis, pagal kurią laikinosios apsaugos priemonės parenkamos vadovaujantis ekonomiškumo principu. Tiesiogiai su pareikštu reikalavimu ir būsimo teismo sprendimo įvykdymu nesusijusių bei įtakos teismo sprendimo įvykdymui nedarančių apribojimų atsakovo atžvilgiu taikymas pažeidžia ekonomiškumo principą, todėl yra neteisėtas“ [6; 7]. Taigi darytina išvada, kad teismas gali taikyti tokias laikinąsias apsaugos priemones, kurios: pirma, atitinka ieškovo pareikšto reikalavimo esmę ir, antra, yra susijusios su sprendimo vykdytinumu.

Kita svarbi sąlyga, nusistovėjusi teismų praktikoje, kad teismas negali taikyti laikinųjų apsaugos priemonių, kuriomis išsprendžiamas ieškinys iš esmės. Pvz., Lietuvos apeliacinis teismas yra nurodęs: „iš esmės ieškovo reikalavimai dalyje ieškinio ir prašyme sutampa – prašoma atstatyti ginčo aikštelės dangą. Tokio klausimo sprendimas yra ieškinio dalyko nagrinėjimo dalis ir išeina už laikinųjų apsaugos priemonių taikymo ribų. Todėl pirmosios instancijos teismas pagrįstai nurodė, kad ši aplinkybė bus vertinama bylos teismo nagrinėjimo metu ir negalima teigti, kad teismo sprendimo vykdymas gali pasunkėti arba pasidaryti negalimu (CPK 144 str. 1 d.)“ [8]. Kitoje nutartyje teismas yra tiesiogiai nurodęs, kad „taikant laikinąsias apsaugos priemones tarp šalių kilęs ginčas iš esmės nesprenžiamas“ [9].

Ši taisyklė galiojo nepaisant teisių santykių, ir intelektualinės nuosavybės apsaugos byloje teismas netaikydavo laikinųjų apsaugos priemonių, jei jomis gali būti išsprendžiamas reikalavimas iš esmės, pvz., „teismo ginčo atveju įpareigojimas nutraukti visus veiksmus, pažeidžiančius arba galinčius pažeisti Prekių ženklų įstatymo 38 straipsnyje nurodytas ženklo savininko teises, negali būti taikomas *a priori* (iš lot. – iš anksto). Tokio pobūdžio veiksmus teismas gali uždrausti ateityje, tai yra išsprendus ginčą iš esmės, ne anksčiau kaip nuo atitinkamo teismo procesinio sprendimo priėmimo momento. Todėl teisėjų kolegijos vertinimu, laikinosios apsaugos priemonės pagal ieškovo *Spirits International N. V.* ieškinio pareiškime suformuluoto materialinio teisinio reikalavimo turinį negali būti taikomos kaip neatitinkančios CPK 144 straipsnyje numatytos laikinųjų apsaugos priemonių taikymo paskirties užtikrinti teismo sprendimo vykdymą konkrečiau reikalavimo patenkimo atveju“ [10]. Šioje nutartyje teismas taip pat nurodė, kad „įvertinus *Spirits International N. V.* ieškinio dalyką, laikinųjų apsaugos priemonių taikymas netikslingas dar ir dėl to, kad nėra pagrindo teigti, jog jų nepritaikius, būtų apsunkintas teismo sprendimo įvykdymas, patenkintus tokio turinio ieškinio reikalavimus. Ieškovo prašymas dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo negali būti laikomi pagrįstu, kadangi ieškovo materialinis reikalavimas yra pareikštas ne dėl žalos atlyginimo, o dėl įpareigojimo nutraukti prekės žymes naudojimą“, t. y. teismo manymu, netikslinga taikyti laikinąją apsaugos priemonę – įpareigojimą nutraukti prekių ženklų vartojimą, nes tokį teismo sprendimą bus galima įvykdyti ir netaikant laikinųjų apsaugos priemonių. Taigi at-

sižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, jog, kaip rodo Lietuvos Respublikos teismų praktika, taip pat ir intelektinės nuosavybės apsaugos bylos, negalima taikyti laikinųjų apsaugos priemonių, jei jomis klausimas gali būti išsprendžiamas iš esmės ir jei teismo sprendimą bus galima įvykdyti netaikius laikinųjų apsaugos priemonių.

Pagal susiformavusią teismų praktiką ieškinio pagrįstumas sprendžiant laikinųjų apsaugos priemonių klausimą neturi teisinės reikšmės. Daugelyje nutarčių Lietuvos apeliacinis teismas yra nurodęs: „Apeliantas taikytų laikinųjų apsaugos priemonių teisėtumą ginčija ieškovo jam pareikšto ieškinio nepagrįstumu. Pažymėtina, kad civilinio proceso įstatymas nereikalauja, kad sprendžiant klausimą dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo, būtų įvertintas ieškinio pagrįstumas, tame tarpe ir ieškovo teisė reikšti reikalavimą apeliantui. Taikant laikinas apsaugos priemones, vertinamos kitos aplinkybės – grėsmė, jog ateityje galimas palankus ieškoviui teismo sprendimas gali likti neįvykdytas ir taikytinų laikinųjų apsaugos priemonių proporcingumas siekiamiems tikslams. Ieškinio pagrįstumo klausimas bus vertinamas bylos nagrinėjimo pirmosios instancijos teisme stadijos pabaigoje, priimant sprendimą dėl ginčo esmės. Todėl apelianto argumentai, susiję su ieškinio pagrįstumu, nagrinėjant laikinųjų apsaugos priemonių taikymo klausimą, yra teisiškai nereikšmingi“ [11].

2. LAIKINŲJŲ APSAUGOS PRIEMONIŲ TAKYMAS PAGAL INTELEKTINĖS NUOSAVYBĖS APSAUGOS ĮSTATYMŲ NUOSTATAS

Anksčiau minėtas teisinis intelektinės nuosavybės apsaugos reglamentavimas galiojo prieš Lietuvai įstojant į ES¹. Įstojus į ES Lietuvos Respublikoje pradėjo galioti ES teisės aktai, todėl pradėjo galioti 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva² 2004/48/EB dėl intelektinės nuosavybės teisių gynimo [12] (toliau Direktyva). Ja remiantis buvo pakeisti Lietuvos Respublikos įstatymai, reglamentuojantys intelek-

tinės nuosavybės apsaugą. Direktyva įsigaliojo 2004 m. gegužės 30 d. ir, pagal jos 20 straipsnio 1 dalį, valstybės narės per 24 mėnesius nuo Direktyvos įsigaliojimo turėjo priimti įstatymus ir kitus teisės aktus, įgyvendinančius Direktyvos nuostatas. Direktyvos preambulės³ 10 punkte nustatytas Direktyvos tikslas – suderinti teisės sistemas, kad vidaus rinkoje būtų užtikrintas aukštas, vienodas ir vieningas apsaugos lygis. Direktyvos preambulės 22 punkte nurodyta, jog labai svarbu numatyti laikinas priemones, kuriomis tuoj pat sustabdomas pažeidimas, nelaukiant sprendimo dėl nusikaltimo sudėties, tačiau paisant gynybos teisių, užtikrinant laikinųjų priemonių proporcingumą atsižvelgiant į bylos ypatybes ir pateikiant garantijas atsakovo išlaidoms ir patirtai žalai padengti nepateisinamo reikalavimo atveju. Tokios priemonės ypač pateisinamos, kai delsimas intelektinės nuosavybės teisės turėtojui padarytų esminę nepataisomą žalą. Direktyvos 9 straipsnio 1 dalies a) punkte yra nurodyta, jog Valstybės narės užtikrina, kad pareiškėjo prašymu teismo institucijos galėtų įtariamam pažeidėjui nustatyti laikinąjį draudimą siekiant užkirsti kelią bet kokiam gresiančiam intelektinės nuosavybės teisių pažeidimui. Taigi Direktyvoje nurodoma, kad laikinosios apsaugos priemonės turi padėti nedelsiant sustabdyti esamą ar gresiantį intelektinės nuosavybės teisių pažeidimą, nelaukiant galutinio sprendimo dėl pažeidimo sudėties nustatymo.

Įgyvendinant Direktyvą buvo pakeista daugelis įstatymų: Autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymas [13] (toliau ATGTĮ); Augalų veislių apsaugos įstatymas [14] (toliau AVAI); Patentų įstatymas [15] (toliau PĮ); Dizaino įstatymas [16] (toliau DĮ); Prekių ženklų įstatymas [17] (toliau PŽĮ); Puslaidininkinių gaminių topografijų teisinės apsaugos įstatymas [18] (toliau PGTTAI)⁴. Intelektinės nuosavybės teisės aktai neeliminuoja CPK taikymo, minėtų įstatymų normos laikytinos specialiosiomis normomis CPK atžvilgiu, todėl CPK taikytinas tiek ir tada, kiek ir kai to nereglamentuoja intelektinės nuosavybės apsaugos teisės aktai.

Ir Direktyvoje, ir ja remiantis priimtuose įstatymuose išskirtini intelektinės nuosavybės apsaugos priemonės ir būdai⁵. Intelektinės nuosavybės apsaugos būdai yra savarankiški reikalavimai, dėl kurių teismas išsako savo nuomonę priimdamas sprendimą išnagrinėjęs

¹ Autorių teisių apsaugai skirtų specialiųjų laikinųjų apsaugos priemonių taikymo procedūra reglamentuota ir Lietuvos Respublikos Seimo ratifikuotoje TRIPS sutartyje (Sutartis dėl intelektinės nuosavybės teisių aspektų, susijusių su prekyba). Pvz.: TRIPS sutarties 50 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad teismai turi teisę imtis neatidėliotinų ir veiksmingų laikinųjų apsaugos priemonių: a) neleisti įvykti nė vienam intelektinės nuosavybės teisių pažeidimui (...). Direktyvos įžanginės dalies 5) punktas nustato, jog TRIPS sutartyje esančios nuostatos yra bendri tarptautiniu lygiu taikomi standartai, įgyvendinami visose valstybėse. Ši Direktyva nepažeidžia valstybių narių tarptautinių įsipareigojimų, įskaitant įsipareigojimus pagal TRIPS sutartį. Taigi Direktyva nepašalina, o tik papildo TRIPS sutarties nuostatas.

² Direktyva (angl. *Directive*, pranc. *Directive*, vok. *Richtlinie*) – vienas iš Europos Bendrijos steigimo (Romos) sutarties 249 straipsnyje numatytų EB institucijų leidžiamų teisės aktų. Direktyvos tikslai yra privalomi valstybėms narėms, tačiau jų įgyvendinimo formas ir būdus vyriausybės gali pasirinkti pačios. Pagrindinis direktyvos tikslas – ne nustatyti visai Europos Sąjungai vienodas taisykles, bet siekti, kad valstybių narių įstatymai būtų suderinti su ES institucijų patvirtintais standartais ir reikalavimais arba kad būtų vykdomos iš Bendrijų steigimo sutarčių kylančios pareigos. Direktyva skiriama vienai, kelioms ar visoms valstybėms narėms, bet ne asmenims; be to, valstybės narės pačios pasirenka tinkamiausią būdą jas įgyvendinti [5, p. 95].

³ Preambulėje įtvirtinami tikslai, aplinkybės, į kurias atsižvelgiama priimant Direktyvą, todėl aiškinant teisės normas teleologiniu būdu preambulėje esančios nuostatos turi didelę reikšmę.

⁴ Visi šie teisės aktai apskritai ar kuris nors iš jų vienas, kai tekste neturi reikšmės konkretus teisės aktas, tekste gali būti nurodomas kaip intelektinės nuosavybės apsaugos teisės aktas ar įstatymas. Minėtuose įstatymuose esantis teisinis reglamentavimas, kai laikinosios apsaugos priemonės ir jų taikymas yra nustatytas intelektinės nuosavybės apsaugos įstatymuose, nėra absoliučiai naujas, pvz., ATGTĮ 69 str. (1999 m. redakcija), tačiau teismų praktikoje tokių bylų praktiškai nepasitaikė, nes šalys paprastai reikalaujavo laikinųjų apsaugos priemonių, prašydamos areštuoti atsakovo turtą padarytai žalai atlyginti. Tokie reikalavimai nepatenka į ATGTĮ laikinųjų apsaugos priemonių reglamentavimo sritį, todėl teismai taikydavo CPK bendraisiais pagrindais. Kituose įstatymuose laikinųjų apsaugos priemonių taikymas buvo susietas nukreipiant į CPK ir taip pat buvo taikoma bendraisiais CPK pagrindais.

⁵ Plačiau apie intelektinės nuosavybės apsaugos priemones ir būdus žr. [19, p. 59–75].

bylą iš esmės. Intelektinės nuosavybės apsaugos būdai ieškinyje yra pateikiami kaip ieškinio reikalavimai. Intelektinės nuosavybės apsaugos priemonės suprantamos kaip procesinio pobūdžio priemonės, kuriomis neišsprendžiamas ginčas iš esmės, jos taikomos, kol priimamas sprendimas, kuriuo išsprendžiamas ginčas iš esmės, ir kurios padeda taikyti intelektinės nuosavybės teisių apsaugos būdus. Laikinosios apsaugos priemonės yra intelektinės nuosavybės teisių apsaugos priemonės. Kai kurios priemonės ir būdai, nustatyti įstatymuose, savo turiniu sutampa. Kaip bus nurodyta toliau, priemonių ir būdų neišskyrimas veda prie netinkamo įstatymų taikymo intelektinės nuosavybės teisių apsaugos srityje.

Minėta, kad pagal CPK laikinųjų apsaugos priemonių tikslas išlaikyti tarp šalių *status quo* ir užtikrinti teismo sprendimo įvykdomumą. Išanalizavus naująsias intelektinės nuosavybės apsaugos įstatymų nuostatas dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo matyti, kad intelektinės nuosavybės apsaugos įstatymų nustatytos laikinosios apsaugos priemonės yra nukreiptos ne į *status quo* išlaikymą iki bylos išnagrinėjimo pabaigos (to siekiama taikant laikinąsias apsaugos priemones remiantis bendraisiais CPK nustatytais pagrindais) ir iš to išplaukiančio teismo sprendimo įvykdomumo užtikrinimą, bet į kuo greitesnį neteisėtų veiksmų nutraukimą. Jei pažeidimas daromas komerciniais tikslais, papildomai siekiama areštuoti iš neteisėtos veiklos gautą turtą ir turtą (priemones), skirtą neteisėtai veiklai vykdyti. Kaip minėta, šio tikslo buvo siekiama išleidžiant Direktyvą ir ja remiantis keičiant intelektinės nuosavybės apsaugos įstatymuose. Taigi intelektinės nuosavybės apsaugos įstatymuose laikinųjų apsaugos priemonių pagrindinis tikslas – skubiai nutraukti neteisėtų veiksmų atlikimą.

Kita naujovė, kad subjektas, kurio teisės pažeidžiamos, gali prašyti taikyti laikinąsias apsaugos priemones, kurios sutampa su ieškinio reikalavimais. Pvz., autorių teisių, gretutinių teisių ir *sui generis* teisių subjektas, gindamas savo teises, pagal intelektinės nuosavybės teisių apsaugos įstatymus gali ginti savo teises tokiais būdais: reikalauti teismo įpareigoti atsakovą: pripažinti teises, *įpareigoti nutraukti neteisėtus veiksmus, uždrausti atlikti veiksmus*, dėl kurių gali būti realiai pažeistos teisės arba atsirasti žala. Intelektinės nuosavybės apsaugos įstatymuose laikinųjų apsaugos priemonių taikymo normos (t. y. intelektinės nuosavybės apsaugos priemonės) nustato, jog tais atvejais, kai yra pakankamas pagrindas įtarti esant teisių pažeidimus (turima omenyje tų įstatymų saugomų teisių), subjektai turi teisę prašyti taikyti laikinąsias apsaugos priemones: *uždrausti asmenims daryti gresiantį pagal įstatymą saugomų teisių pažeidimą, įpareigoti asmenis laikinai nutraukti pagal įstatymą saugomų interesų pažeidimą* ir kita. Kaip matyti iš to, kas išdėstyta, ieškinio reikalavimai ir laikinosios apsaugos priemonės savo turiniu sutampa, tačiau ieškinio reikalavimai yra intelektinės nuosavybės teisių gynimo būdai, o laikinosios apsaugos priemonės yra intelektinės nuosavybės teisių apsaugos priemonės. T. y. intelektinės nuosavybės apsaugos įstatymai leidžia taikyti intelektinės nuosavybės apsaugos priemones (t. y. laikinąsias apsaugos priemones), kol bus priimtas

sprendimas išnagrinėjus ieškinį iš esmės, ir įpareigoja taikyti intelektinės nuosavybės apsaugos būdus priimant sprendimą išnagrinėjus bylą iš esmės. Priemonės ir būdai nesutampa laike. Kadangi būdai ir priemonės pagal turinį sutampa, tačiau nesutampa laike, negalima teigti, kad taikant priemones (t. y. taikant laikinąsias apsaugos priemones) taikomi ir būdai (t. y. patenkinami ieškinio reikalavimai). Dėl to galima daryti išvadą, jog įstatymas ne tik leidžia, bet ir įpareigoja taikyti laikinąsias apsaugos priemones, kurios savo turiniu sutampa su ieškinio reikalavimais.

Minėtuose intelektinės nuosavybės apsaugos įstatymuose atsiradusi nuostata, kad „kai yra pakankamas pagrindas įtarti, kad buvo pažeistos šio įstatymo nustatytos teisės, teismas Civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka gali taikyti laikinąsias apsaugos priemones“, jei yra pagrindas įtarti buvus įstatymo pažeidimus, leidžia teismui taikyti laikinąsias apsaugos priemones. Pažeidimo buvimo ar nebuvimo faktą teismas gali nustatyti tik įvertindamas ieškinio pagrįstumą. Taigi įvedus naują teisinį reglamentavimą intelektinės nuosavybės apsaugoje atsirado nauja pareiga teismui – įvertinti ieškinio pagrįstumą. Pažymėtina, kad ieškinio pagrįstumo įvertinimas negali būti suprantamas kaip teismo pareiga visiškai įsitikinti, kad pažeidimas buvo, t. y. įsitikinti, jog ieškinyje pagrįstas, teismui pakanka tik labiau *tikėtino įtarimo*, jog pažeidimas buvo padarytas, nei kad nebuvo.

Atkreiptinas dėmesys, kad įstatymas nustato laikinųjų apsaugos priemonių taikymą tik tuo atveju, kai nustatomas įtarimas *buvus* pažeidimą, t. y. ši norma suponuoja mintį, jog pažeidimas galėjo būti atliktas ir baigtas praeityje. Manytume, kad pažeidimo baigtumas neturi reikšmės ir teismas turėtų laikyti, kad pažeidimas buvo, neatsižvelgiant į tai, ar jis atliktas, ar yra atliekamas šiuo metu, įskaitant ir tęstinio pažeidimo atvejus. Lingvistiškai aiškinant intelektinės nuosavybės apsaugos įstatymus matyti, kad įstatymai suteikia teisę laikinosiomis apsaugos priemonėmis uždrausti veiksmus, galinčius pažeisti intelektinės nuosavybės subjekto teises ateityje, taip pat ir sustabdyti daromus pažeidimus šiuo metu, bet tik tuo atveju, jei yra pagrindas manyti, kad buvo nors vienas ankstesnis pažeidimas. Prevencinio ieškinio atveju, kol nebuvo padarytas ir nėra daromas joks pažeidimas, laikinosios apsaugos priemonės intelektinės nuosavybės teisės aktų nustatyta tvarka negalėtų būti taikomos. Tačiau esant bent vienkartiniam buvusiam pažeidimui arba pradėjus pažeidimą, remiantis intelektinės nuosavybės apsaugos teisės aktais, gali būti taikomos laikinosios apsaugos priemonės, draudžiančios atlikti intelektinės nuosavybės įstatymo saugomų teisių pažeidimą ateityje, taip pat nutraukti atliekamą pažeidimą šiuo metu.

Intelektinės nuosavybės įstatymuose išvardytos konkrečios laikinosios apsaugos priemonės. Priemonių sąrašas nedidelis, tačiau jis nėra baigtinis, įstatymai leidžia taikyti ir kitas, CPK numatytas, laikinąsias apsaugos priemones.

3. TESIMŲ PRAKTIKA ĮSIGALIOJUS NAUJAM INTELEKTINĖS NUOSAVYBĖS APSAUGOS ĮSTATYMŲ REGLAMENTAVIMUI

Naujasis reglamentavimas sunkiai skinasi kelių teismų praktikoje. Viena pirmųjų Lietuvos apeliacinio teismo nutarčių, kur teismas atsižvelgė į naują intelektinės nuosavybės apsaugos reglamentavimą, buvo Lietuvos apeliacinio teismo 2006 m. rugsėjo 28 d. nutartis [20]. Teismas, gražindamas klausimą nagrinėti pirmosios instancijos teismui iš naujo, nurodė, jog „neatidėliotinais atvejais, kai pakanka duomenų apie autorių teisių pažeidimą, teismas gali taikyti laikinąsias apsaugos priemones, būtinas ne tik teismo galutiniam sprendimui įvykdyti, bet ir įrodymams užtikrinti bei neteisėtiems veiksams skubiai nutraukti“. Tai pirmoji nutartis, kurioje teismas nurodė, jog laikinosios apsaugos priemonės tikslas – skubiai nutraukti neteisėtų veiksmų atlikimą. Pirmosios instancijos teismas, pakartotinai nagrinėdamas laikinųjų apsaugos priemonių taikymo klausimą, remdamasis anksčiau minėtu apeliacinės instancijos teismo išaiškinimu dėl ATGTĮ 81 straipsnio⁶ taikymo, mūsų manymu, pagrįstai pritaikė laikinąsias apsaugos priemones ir uždraudė atsakovui naudoti ieškovo ginčijamus žyminis [21], t. y. teismas įpareigojo nutraukti neteisėtus veiksmus. Apeliacinės instancijos teismas, pakartotinai nagrinėdamas pastarąją pirmosios instancijos nutartį apeliacine tvarka [22], pakeitė ankstesnį savo požiūrį, kuris, mūsų nuomone, nebeatitiko naujojo teisinio reglamentavimo, t. y. teismas grįžo prie teisinio reguliavimo, galiojusio prieš pakeičiant intelektinės nuosavybės apsaugos įstatymus. Šiuo atveju teismas nurodė: „pirmosios instancijos teismas, taikydamas ieškovo prašomas laikinąsias apsaugos priemones, patenkino keletą iš ieškinių reikalavimų (8 ir 9 ieškinių reikalavimus). Laikinių apsaugos priemonių taikymas yra preliminarinė priemonė, kuria siekiama kiek įmanoma greičiau užkirsti kelią aplinkybėms, galinčioms pasunkinti ar padaryti nebeįmanomu būsimo teismo sprendimo įvykdymą, todėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo tikslas – užtikrinti būsimo galimai ieškovui palankaus teismo sprendimo įvykdymą ir taip garantuoti šio sprendimo privalomumą. Laikinosiomis apsaugos priemonėmis negali būti byla sprendžiama iš esmės“. Mūsų nuomone, pakartotinai nagrinėdamas bylą, teismas padarė mažiausiai dvi netikslias išvadas. Pirmą, intelektinės nuosavybės apsaugos įstatymuose numatytų laikinų apsaugos priemonių taikymo pagrindinis tikslas yra ne teismo sprendimo įvykdymo užtikrinimas (kurį kaip vienintelį ir pagrindinį nurodė apeliacinės instancijos teismas), bet skubus neteisėtų veiksmų atlikimo nutraukimas ir tik po to teismo sprendimo įvykdymo užtikrinimas. Todėl teismo argumentacija dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo tikslo neatitinka intelektinės nuosavybės apsaugos įstatymuose nustatytų laikinųjų apsaugos priemonių taikymo pagrindinio tikslo.

⁶ Įstatymo redakcija, galiojusi iki 2006 m. spalio 31 d. Ši įstatymo nuostata dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo iš esmės nesikeitė.

Antrąjį netikslumą galima išvelgti šiuose teismo argumentuose: „pirmosios instancijos teismas, taikydamas ieškovo prašomas laikinąsias apsaugos priemones, patenkino keletą iš ieškinių reikalavimų (8 ir 9 ieškinių reikalavimus). (...) Laikinosiomis apsaugos priemonėmis negali būti byla sprendžiama iš esmės“. Minėti 8 ir 9 ieškinių reikalavimai, kaip ir laikinosios apsaugos priemonės, kurias taikė pirmosios instancijos teismas, buvo uždrausti naudoti ginčijamus žyminis, t. y. įpareigojo atsakovą nutraukti neteisėtus veiksmus. Autorių teisių, gretutinių teisių ir *sui generis* teisių subjektas gindamas savo teises gali naudotis ATGTĮ 77 straipsnio 1 dalies 1–3 punktuose nustatytais gynimo būdais – gali reikalauti teismo įpareigoti atsakovą: pripažinti teises, įpareigoti nutraukti neteisėtus veiksmus, uždrausti atlikti veiksmus, dėl kurių gali būti realiai pažeistos teisės arba atsirasti žala. ATGTĮ 81 straipsnio 1 dalis nustato, kad kai pakanka duomenų apie autorių teisių, gretutinių teisių ar *sui generis* teisių pažeidimą, teismas CPK nustatyta tvarka gali taikyti laikinąsias apsaugos priemones, būtinas įrodymams užtikrinti, neteisėtiems veiksams skubiai nutraukti ir teismo galutiniam sprendimui įvykdyti, tai yra *įpareigoti asmenis nutraukti neteisėtą kūrinių ar kitų pagal šį įstatymą saugomų teisių objektų naudojimą* ir kita. Taigi, kaip jau minėta, įstatymas ne tik leidžia, bet ir įpareigoja taikyti laikinąsias apsaugos priemones, kurios savo esme gali būti tokios pat, kaip ieškinių reikalavimai, todėl anksčiau minėta teismo argumentacija yra ydinga.

Lietuvos apeliacinis teismas savo praktikoje yra pateikęs naujos redakcijos ATGTĮ⁷ 81 straipsnio taikymo išaiškinimą. Teismas nurodė, kad: „ATGTĮ 81 straipsnyje numatytos laikinosios apsaugos priemonės gali būti taikomos tais atvejais, kai yra pakankamas pagrindas įtarti, kad buvo padarytas autorių teisių, gretutinių teisių ar *sui generis* teisių pažeidimas. Tam, kad tokį įtarimą sukeliantis pagrindas būtų realaus pobūdžio, asmuo, prašantis taikyti laikinąsias apsaugos priemones, turi pateikti visus pagrįstai turimus įrodymus, galinčius pakankamai įtikinti, kad jis, ar asmuo, kurio interesais prašoma taikyti laikinąsias apsaugos priemones, yra pagal ATGTĮ saugomų teisių subjektas ir kad pareiškėjo teisė pažeidžiama arba kad gresia toks pažeidimas (ATGTĮ 81 str. 4 d.)“ [23]. Taigi teismas nurodė, kad asmuo, prašantis taikyti laikinąsias apsaugos priemones, turi įrodyti dvi aplinkybes: pirmą, kad jis subjektas, kurio ATGTĮ ginamos teisės yra pažeidžiamos, antra, kad ATGTĮ ginama teisė yra pažeidžiama arba gresia toks pažeidimas. Tam tikrais atvejais preziumuojama, kad asmuo yra intelektinės nuosavybės teisių subjektas⁸, todėl pagal įstatymą preziumuojamų aplinkybių nereikia įrodinėti (CPK 182 str. 1 d. 4 p.).

Deja, toliau šioje nutartyje teismas nebuvo nuoseklus ir padarė, mūsų nuomone, keletą nepagrįstų išvadų.

⁷ Valstybės žinios, 2006, nr. 116-4400; įsigaliojo kitą dieną po paskelbimo.

⁸ Pvz.. Berno konvencijos dėl literatūros ir meno kūrinių apsaugos 15 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta autorystės prezumpcija, t. y. pakanka, kad autoriaus vardas būtų įprastu būdu nurodytas kūrinyje. ATGTĮ 12 str.

Nors teismas ir nurodė, jog asmuo, prašantis taikyti laikinąsias apsaugos priemones, turi įrodyti savo teisių esamą arba gresiantį pažeidimą, bet toje pačioje nutartyje nurodė, jog: „teismų praktikoje akcentuojama, kad sprendžiant dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo negali būti pasisakoma tarp šalių kilusio ginčo esmės klausimu, negali būti vertinamos tos ar kitos aplinkybės, galinčios turėti reikšmę galutiniam sprendimui byloje. Šiuo aspektu skundžiama nutartis taip pat yra ydinga, nes savo išvadas dėl kai kurių laikinųjų apsaugos priemonių taikymo pirmosios instancijos teismas iš dalies grindė ne tik prašymo taikyti tokias priemones, bet ir ieškinio pagrindą sudarančiomis aplinkybėmis“. Taigi teismas, teigdamas, kad šalis turi įrodyti jo teisių pažeidimo faktą, t. y. iš esmės – ieškinio pagrįstumą, nurodė, jog to negali įrodinėti tomis pačiomis priemonėmis, kuriomis įrodinės ieškinio pagrįstumą nagrinėjant bylą iš esmės. Manytume, jog tokie teismo teiginiai yra nepagrįsti. Asmuo negali tų pačių aplinkybių (pažeidimo fakto) įrodinėti skirtingomis ir nesikartojančiomis aplinkybėmis. Todėl teismas, taikydamas laikinąsias apsaugos priemones bylose dėl intelektinės nuosavybės apsaugos, ne tik gali, bet ir privalo vertinti aplinkybes, kurios įrodo galimą teisių pažeidimą neatsižvelgiant į tai, ar minėtos aplinkybės galutinai ir išsamiai bus išnagrinėtos priimančiam teismo sprendimą iš esmės.

Įstatymai nenustato, kokie įrodymai turi būti pateikiami ieškovui ir įvertinti įrodinėjant jo teisių pažeidimo faktą. Taip pat įstatymai nenurodo, kiek nuodugnai turi būti ištirti įrodymai. Taikyti laikinąsias apsaugos priemones dažniausiai prašoma pateikiant ieškinį ir jos dažniausiai taikomos nepranešant atsakovui, todėl iš esmės teismas gali remtis tik ieškovo pateikiamais įrodymais. Tokiu atveju, mūsų nuomone, teismas turėtų atlikti formalų įrodymų vertinimą, analogišką atliekamam įrodymų vertinimui priimančiam sprendimą už akių. Formalus įrodymų vertinimas suprantamas kaip tai, kad teismas „nustato, ar būtų pagrindo tenkinti arba atmesti ieškinį, jeigu pasitvirtintų tų įrodymų turinys. Įrodymų tikrumas nėra vertinamas“ [24, p. 220–221]. Kitais žodžiais tariant, jei pasitvirtintų įrodymuose nurodytos aplinkybės, būtų pagrindas konstatuoti ieškovo teisių pažeidimą. Tais atvejais, kai byloje yra tik ieškovo pateikti įrodymai, teismas turėtų vertinti tik ieškovo pateiktus įrodymus, kai byloje yra abiejų šalių įrodymai, teismas turėtų atlikti visų įrodymų formalų vertinimą⁹.

Intelektinės nuosavybės apsaugos įstatymuose nurodyta, jog laikinosios apsaugos priemonės taikomos, „kai yra pakankamas pagrindas įtarti buvus pažeidimą“. Tokia įstatymo formuluočių, kad pakanka tik įtarimo, kad buvo padarytas pažeidimas, suponuoja mintį, kad įstatymu nereikalaujama teismo visiškai įsitikinti, kad pažeidimas buvo, teismui pakanka tik labiau tikėtino įtarimo, jog pažeidimas buvo padarytas, nei – nebuvo. Todėl, mūsų manymu, formalus įrodymų, patvirtinančių pažeidimo faktą, tyrimas yra pakankamas teismui padaryti tikėtiną išvadą dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo būtinumo.

Taigi intelektinės nuosavybės apsaugos įstatymai iš esmės pakeitė laikinųjų apsaugos priemonių taikymo tikslus ir sąlygas. Lietuvos teismų praktikoje, turbūt iš inertiškumo, pasitaiko atvejų, kai teismai linkę laikytis senosios teismų praktikos, bet tikėkimės, kad laikui bėgant ji išnyks.

IŠVADOS

Laikinųjų apsaugos priemonių, taikomų remiantis bendraisiais CPK nustatytais pagrindais, ir laikinųjų apsaugos priemonių, taikomų pagal intelektinės nuosavybės apsaugos įstatymus, tikslai, taikymo sąlygos, įgyvendinus Direktyvą, skiriasi iš esmės. Taikant laikinąsias apsaugos priemones remiantis bendraisiais pagrindais siekiama išsaugoti faktinę ir teisinę ginčo šalių padėtį, kol bus priimtas teismo sprendimas, ir/arba pasiekti, jog teismo sprendimo įvykdomumas nepasunkėtų ar nepasidarytų negalimas, t. y. išlaikyti tarp šalių *status quo* ir užtikrinti teismo sprendimo įvykdomumą. Taikydamas laikinąsias apsaugos priemones remiantis bendraisiais CPK nustatytais pagrindais teismas turi atsižvelgti, ar prašomos taikyti laikinosios apsaugos priemonės atitinka ieškinio reikalavimų esmę. Be to, prašomos laikinosios apsaugos priemonės turi būti susijusios su būsimo teismo sprendimo įvykdomumu. Nors taikomos laikinosios apsaugos priemonės turi būti susijusios su ieškinio reikalavimais, sąsajumas negali būti suprantamas kaip tapatumas, laikinoji apsaugos priemonė ir ieškinio reikalavimas negali sutapti. Netgi priešingai, teismas negali taikyti laikinųjų apsaugos priemonių, kuriomis ieškinyje išsprendžiamas iš esmės. Dar viena svarbi aplinkybė taikant laikinąsias apsaugos priemones remiantis bendraisiais CPK nustatytais pagrindais – ieškinio pagrįstumas, svarstant laikinųjų apsaugos priemonių klausimą, neturi teisinės reikšmės, t. y. teismas, svarstydamas laikinųjų apsaugos priemonių taikymo klausimą, nenagrinėja aplinkybių, susijusių su pareikšto ieškinio pagrįstumu.

Taikant laikinąsias apsaugos priemones bylose pagal intelektinės nuosavybės apsaugos įstatymus, pagrindinis laikinųjų apsaugos priemonių taikymo tikslas yra kuo skubiau nutraukti intelektinės nuosavybės teisių pažeidimą.

Direktyvoje ir ja remiantis priimtuose įstatymuose išskiriamos intelektinės nuosavybės apsaugos priemonės ir būdai. Būdai yra savarankiški reikalavimai, dėl kurių teismas išsako savo nuomonę priimdamas sprendimą išnagrinėjęs bylą iš esmės, ieškinyje pateikiami kaip ieškinio reikalavimai. Priemonės suprantamos kaip procesinio pobūdžio priemonės, kuriomis neišsprendžiamas ginčas iš esmės, jos taikomos kol priimamas sprendimas, kuriuo ginčas išsprendžiamas iš esmės, t. y. laikinosios apsaugos priemonės. Kai kurios intelektinės nuosavybės apsaugos įstatymuose nustatytos priemonės ir būdai savo turiniu sutampa, todėl teismas, taikydamas laikinąsias apsaugos priemones, ne tik gali, bet tam tikrais atvejais ir privalo taikyti laikinąsias apsaugos priemones, kurios sutampa su ieškinio reikalavimais. Intelektinės nuosavybės apsaugos įstatymuose nustatyta,

⁹ Apie formalus įrodymų vertinimo problemas plačiau žr. [26].

kad teismas gali taikyti laikinas apsaugos priemones, kai yra *pakankamas pagrindas įtarti*, kad buvo pažeistos įstatymo nustatytos teisės, t. y. įstatymas įpareigoja prieš taikant laikinas apsaugos priemones nustatyti pakankamą pagrindą manyti buvus saugomų intelektualinės nuosavybės teisių pažeidimą, t. y. iš esmės įstatymas nustato teismui pareigą jau taikant laikinas apsaugos priemones tam tikra prasme įvertinti ieškinio pagrįstumą.

Direktyvos ir Lietuvos Respublikos intelektualinės nuosavybės apsaugos įstatymų pakeitimai lemia poreikį keisti prieš Direktyvos priėmimą susiformavusią teismų praktiką svarstant laikinųjų apsaugos priemonių taikymo klausimus, tačiau tyrimas rodo, kad šiuo metu vienos ir įstatymų pakeitimus atitinkančios teismų praktikos šiuo klausimu dar nėra.

LITERATŪRA

1. Civilinio proceso kodekso pakeitimo ir papildymo įstatymas Nr. IX-390, priimtas 2001 m. birželio 21 d. *Valstybės žinios*, 2001, nr. 55-1947 (galiojo nuo 2001 07 01).
2. Driukas, A.; Valančius, V. 2006. *Civilinis procesas: teorija ir praktika*. Vilnius: TIC, 2006, t. 2.
3. Pelenis, D. 2004. Laikinosios teisinės apsaugos institutas naujajame Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekse: pamatinės nuostatos. *Teisė*, 2004, nr. 50.
4. EC Court of Justice, Judgement of 26 March 1992, Case C-261/90, OJ 1989, L 317/48.
5. Grikienis, R.; Maniakas, K. ir kiti. 2002. *Europos Sąjungos enciklopedinis žinynas*. Vilnius: Eugrimas, 2002.
6. *LApT CBS teisėjų kolegijos 2003 m. birželio 19 d. nutartis c. b. UAB FMĮ „VB Vilfima“ prieš UAB „Alma littera“ ir kt.* (bylos Nr. 2-256/2003, kat. 95.3).
7. *LApT CBS teisėjų kolegijos 2003 m. spalio 16 d. nutartis c. b. A. M. prieš R. V.* (bylos Nr. 2-415/2003, kat. 95.3).
8. *LApT CBS teisėjų kolegijos 2006 m. sausio 26 d. nutartis c. b. AB „Krašto projektai“ prieš UAB „Vilniaus kapitalinė statyba“, Vilniaus miesto savivaldybės administraciją* (bylos Nr. 2-49/2006, kat. 110.1.).
9. *LApT CBS teisėjų kolegijos 2005 m. gruodžio 15 d. nutartis c. b. AB „Stumbras“ prieš AB „Anykščių vynas“* (bylos Nr. 2-602/2005, kat. 110.1.; 110.2.).
10. *LApT CBS teisėjų kolegijos 2006 m. vasario 9 d. nutartis c. b. Spirits International N. V. prieš Lietuvos-Bulgarijos įmonę UAB „Filipopolis“* (bylos Nr. 2-99/2006, kat. 110.1.).
11. *LApT CBS teisėjų kolegijos nutartis 2007 m. vasario 22 d. c. b. UAB „Gernoma“ prieš UAB „Auster“* (bylos Nr. 2-146/2007, kat. 110.1.) ir kt.
12. *Europos Parlamento ir Tarybos 2004 m. balandžio 29 d. direktyva 2004/48/EB dėl intelektualinės nuosavybės teisių gynimo*. Specialusis leidimas, 2004, nr. 1.
13. Autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymo 2, 4, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 22, 38, 40, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 51, 53, 54, 56, 57, 61, 65, 72 straipsnių, VI skyriaus ir priedo pakeitimo ir papildymo įstatymas. *Valstybės žinios*, 2006, nr. 116-4400.
14. Augalų veislių apsaugos įstatymo 1, 2, 4, 5, 18, 19, 24, 26, 29, 37 straipsnių, dešimtojo skirsnio pakeitimo ir papildymo ir įstatymo papildymo priedu įstatymas. *Valstybės žinios*, 2006, nr. 118-4453.
15. Patentų įstatymo VII skirsnio pakeitimo bei papildymo ir įstatymo priedo papildymo įstatymas. *Valstybės žinios*, 2006, nr. 72-2668.
16. Dizaino įstatymo aštuntojo skirsnio pakeitimo bei papildymo ir įstatymo priedo papildymo įstatymas. *Valstybės žinios*, 2006, nr. 72-2669.
17. Prekių ženklų įstatymo dešimtojo skirsnio ir 56 straipsnio pakeitimo bei papildymo ir įstatymo priedo papildymo įstatymas. *Valstybės žinios*, 2006, nr. 72-2670.
18. Puslaidininkinių gaminių topografijų teisinės apsaugos įstatymo 1, 10 straipsnio, VI skyriaus pakeitimo bei papildymo ir įstatymo papildymo priedu įstatymas. *Valstybės žinios*, 2006, nr. 72-2671.
19. Mizaras, V. Intelektinės nuosavybės teisių gynimo reguliavimo novelos: Europos Parlamento ir Tarybos Direktyva 2004/48/EB – materialiniai teisių gynimo būdai, neturintys kompensacinio poveikio. *Teisė*, 2007, t. 63.
20. *LApT CBS teisėjų kolegijos 2006 m. rugsėjo 28 d. nutartis c. b. UAB „Baltijos muzika“, Theater Mogul BV ir E. J. P. prieš UAB „Baltijos reklamos projektai* (bylos Nr. 2-498/2006, kat. 110.1).
21. *Vilniaus apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus 2006 m. spalio 17 d. nutartis c. b. UAB „Baltijos muzika“, Theater Mogul BV ir E. J. P. prieš UAB „Baltijos reklamos projektai* (bylos Nr. 2-26734/2006, kat. 110.1.; 110.5.).
22. *LApT CBS teisėjų kolegijos 2006 m. gruodžio 14 d. nutartis c. b. UAB „Baltijos muzika“, Theater Mogul BV ir E. J. P. prieš UAB „Baltijos reklamos projektai* (bylos Nr. 2-673/2006, kat. 110.1).
23. *LApT CBS teisėjų kolegijos 2007 m. balandžio 26 d. nutartis c. b. UAB „Ashburn International“ prieš UAB „Universaliaus valdymo sistemos“* (bylos Nr. 2-247/2007, kat. 84.; 110.1.).
24. Driukas, A.; Jokūbauskas, Č.; ir kt. 2005. *Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso komentaras. II ir III dalys*. Vilnius: Justitia, 2005.
25. Norkus, R. Ar įmanomas formalus įrodymų vertinimas priimant sprendimą už akių. *Justitia*, 2002, nr. 5-6.

PECULIARITIES OF PROVISIONAL PROTECTION MEASURES USAGE IN INTELLECTUAL PROPERTY PROTECTION CASES

Vaidas Pajeda

Summary

The article analyzes the difference between the usage of provisional protection measures on general basics consolidated in the Civil procedure code and provisional protection measures by the intellectual property enforcement laws, established for the implementation of the Directive 2004/48/EC of the European Parliament and the Council of 29 April 2004 on the enforcement of intellectual property rights.

The article consists of two parts. In the first part the institute of provisional protection measures legal regulation by Civil procedure code is analyzed. Reviewed practice of the Court of Appeals of Lithuania as the agency which formulates the whole courts practice of the implementation of provisional protection measures; discussed circumstances which are established in the use of provisional protection measures. According to Civil procedure code the objective of provisional protection measures is to keep the *status quo* between parties and to secure courts decision's feasibility. By the practice formulated by the Court of Appeals of Lithuania provisional protec-

tion measure, which does not fit to the plaintiff's demands matter and not bounded up with the court's decision's secure in the concrete case, cannot be applied. Also cannot be applied provisional protection measures if: the matter can be solved substantially by using only these measures and including cases on intellectual property protection, if court decision can be implemented without the usage of provisional protection measures. Lithuanian Republic courts practice, pending the question of provisional protection measures, establishes that the plaintiff's legitimacy has no legal import. These are the most important circumstances found in the usage of provisional protection measures by general Civil procedure code basics.

In the second part of the article are discussed intellectual property protection laws' amendments, made implementing mentioned Directive. Defined basics of application, objective and other circumstances established in the use of provisional protection measures. Reviewed court practice, analyzed mistakes.

According to new intellectual property protection law regulation the main objective of provisional protection meas-

ures usage – promptly determine illegal acts. Intellectual property protection laws not only allow, but also obligate to use provisional protection measures which by its content coincident with the plaintiff's demands. Instituting new legal regulation in the range of intellectual property by using provisional protection measures arisen new duty to the court – to estimate is there sufficient cause to think of law violation, that is to say in some point to measure plaintiff's legitimacy.

The amendments of Directive and intellectual property protection laws of the Republic of Lithuania determine the need to change the court practice formulated before the enactment of the Directive in the salvation of provisional protection measures usage questions, but the research shows that this time there is no unanimous and adequate to laws changes court practice on this matter.

Keywords: provisional protection measures, intellectual property protection measures, intellectual property law defense methods.